

Veel politieke bijval in nieuwe Kamer voor Omtzigts pensioenreferendum

16 jan 20:04 - Martine Wolzak

Pieter Omtzigt tijdens de stemmingen over de pensioenwet in de Tweede Kamer. Foto: Robin Utrecht/ANP

In het kort

- Pieter Omtzigts partij Nieuw Sociaal Contract pleit voor een pensioenreferendum.
- Na de verkiezingswinst van PVV, BBB en NSC zelf maakt dat voorstel een goede kans op een Kamermeerderheid.
- Maar zonder een nieuw kabinet zal het er voorlopig niet van komen.

Het voorstel van Nieuw Sociaal Contract (NSC) voor een pensioenreferendum kan op veel sympathie rekenen in de Tweede Kamer, met name bij de tegenstanders van de nieuwe pensioenwet. Toch is het onzeker of het ervan komt, blijkt voorafgaand aan het eerste grote Kamerdebat over pensioenen na de verkiezingen.

Woensdag debatteert de Tweede Kamer op verzoek van NSC met demissionair minister Carola Schouten (ChristenUnie) over de voortgang van de grootste hervorming van het Nederlandse pensioenstelsel ooit. Vanaf 2028 moeten alle pensioenregelingen aan de zes maanden geleden ingevoerde Wet toekomst pensioen (Wtp) voldoen. Het is de bedoeling voor die tijd de circa €1450 mrd aan opgebouwd pensioen over te hevelen ('in te varen') naar het nieuwe stelsel.

In de polder en de pensioensector wordt het Haagse debat over de nieuwe pensioenwet met bezorgdheid gevolgd. Vooral het idee van NSC om per pensioenfonds een referendum te verplichten over de overgang naar het nieuwe stelsel zorgt voor onrust. Dat leidt tot grote vertraging van de hervorming en lagere pensioenen, waarschuwde de grootste

pensioenuitvoerder van Nederland, APG, deze week in het FD. Werkgevers en bonden zijn zelfs bang dat de ‘hele transitie tot stilstand komt’.

Dat er zó snel na de invoering van een wet al gedebatteerd wordt over fundamentele aanpassingen is zeldzaam. Het onderstreept hoe sterk de politieke verhoudingen na de verkiezingen zijn veranderd. In de vorige Kamer kreeg de nieuwe pensioenwet nog de steun van een ruime meerderheid, sinds november zijn de tegenstanders met meer. Daarvan zien de BBB, PVV en SP het liefst dat de pensioenhervorming helemaal van tafel gaat. Dat is echter nog niet zo eenvoudig, en het kost tijd. Een nieuw kabinet zal dan in de praktijk een nieuw pensioenakkoord moeten sluiten, met een nieuwe wet en behandeling door beide Kamers.

Omtzigt stemde tegen

Ook NSC-partijleider Pieter Omtzigt stemde destijds tegen de nieuwe pensioenwet, toen nog als partijloos Kamerlid. Nu die eenmaal van kracht is, wil NSC dat deelnemers van een pensioenfonds de komende jaren toch mogen stemmen over het overhevelen van hun al opgebouwd pensioen naar het nieuwe pensioenstelsel. Stemmen zij niet in meerderheid voor, dan blijft het hele pensioen staan en gelden de oude regels. Alleen de premies die maandelijks binnenkomen gaan dan in de nieuwe pensioenregeling.

‘U mag in Nederland overal over meebeslissen, behalve als uw hele pensioen omgezet wordt’, speehte Omtzigt tijdens de verkiezingscampagne. ‘Wij willen die pensioenwet aanpassen, zodat daarover collectief besloten wordt door de deelnemers.’ Eenzelfde voorstel deed hij al tijdens de behandeling van de wet. Toen kreeg hij slechts 49 andere Kamerleden achter zich. Maar de partijen die hem destijds steunden én zijn eigen partij zijn in de nieuwe Kamer wel goed voor een meerderheid.

Het indienen van een motie bij dit debat is niet genoeg om het instemmingsrecht alsnog te regelen. Daarvoor is een initiatiefwet vanuit de Kamer nodig, die er (nog) niet is, of een wetsvoorstel van het kabinet. Schouten zal dat laatste over willen laten aan haar opvolger. De minister is immers demissionair, en daarnaast ziet zij ook weinig in een referendum. Dat tast volgens haar wezenlijke afspraken uit het pensioenakkoord aan.

Het kabinet en de sociale partners kozen in 2019, na jarenlange onderhandelingen, bewust vóór invaren, met het oog op de solidariteit tussen jonge en oude deelnemers in een fonds, werkend en gepensioneerd. Ook werd gekozen voor een solidariteitsbuffer, om tegenvallers op te kunnen vangen. Door niet in te varen wordt volgens Schouten de solidariteit tussen de generaties beperkt. Het wordt dan bijvoorbeeld moeilijker om gezamenlijk schokken, zoals een hoge inflatie of een sterke daling van de beurs, op te vangen.

Die angst leeft ook binnen de fractie van GroenLinks-PvdA. De verplichting voor werkgevers om zich aan te sluiten bij het pensioenfonds van hun sector – de zogenoemde verplichtstelling – kan zelfs in gevaar komen, denkt het linkse blok. Op die manier de marktwerking omzeilen mag van Brussel alleen als er een vorm van solidariteit in de pensioenregeling zit. Zonder verplichtstelling zal een deel van de werkgevers naar commerciële uitvoerders overstappen, of geen pensioen aanbieden.

Zelfs met een Kamermeerderheid voor een referendum zal de invoering daarvan moeten wachten op een nieuw kabinet. Dat moet dan haast maken, want volgend jaar willen al zo’n 25 pensioenfondsen invaren. SP-Kamerlid Bart van Kent zal de Kamer daarom woensdag vragen een oproep aan de pensioensector te steunen die de politiek extra tijd geeft. Daarin vraagt hij

fondsen om pas op de plaats te maken met de voorbereidingen voor de overgang, geen nieuwe kosten te maken en geen stappen te zetten die onomkeerbaar zijn. 'Want de nieuwe meerderheid in de Tweede Kamer na deze verkiezingen kan niet zonder gevolgen blijven.' Daarbij rekent Van Kent dan buiten de Eerste Kamer. De voorstanders van de pensioenwet hebben daar wel nog steeds een meerderheid.